

Joginder Singh and others v. Director, Consolidation of Holdings,
Punjab and others (G. R. Majithia, J.)

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮਾਮਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਲਕ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।

ਐਸ.ਸੀ.ਕੇ

ਵੀ. ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ, ਸੀਜੇ ਅਤੇ ਜੀਆਰ ਮਜੀਠੀਆ ਜੇ.

ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ- ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਦਾ ਇਕਸਾਰ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ
ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 564 ਆਫ 1986 (ਓ ਐੱਡ ਐਮ)

8 ਅਗਸਤ 1988

ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਹੋਲਡਿੰਗ (ਕੰਸੋਲਿਡੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਪ੍ਰੋਵੀਨੈਂਸ਼ਨ ਆਫ ਫਰੈਗਮੈਂਟ ਟੈਸ਼ਨ) ਐਕਟ (ਐੱਲ. 1948) — ਐੱਸ. 42 — ਪੰਜਾਬ ਵਿਲੇਜ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡਜ਼ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ (1961 ਦਾ XVIII)- ਐੱਸ. 2(ਜੀ) ਅਤੇ 11 - ਵਜ਼ੀਬ-ਉਲ-ਆਰਜ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬੰਜਰ ਕਦੀਮ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਧਾਰਕ - ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਏਕੀਕਰਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਧਾਰਾ 42 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ - ਵੰਡ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ - ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਦੇਹ—ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ—ਵਿਲੇਜ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡਜ਼ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ—ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ।

' ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਰੈਵੇਨਿਊ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਕੰਸੋਲਿਡੇਸ਼ਨ ਆਫ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖੋਜ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਫ ਕੰਸੋਲਿਡੇਸ਼ਨ ਆਫ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ। ਬੰਜਰ ਜਾਂ ਬੰਜਰ ਕਦੀਮ ਜ਼ਮੀਨ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਲਟ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਖੇਵਟ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਜੋ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਗੰਭੀਰ ਜਾਪਦੀ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ ੯)।

ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿਚ ਨਿਯਤ ਜਾਂ ਸਮਝੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਹੱਕ, ਸਿਰਲੇਖ ਜਾਂ ਵਿਆਜ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਕਲੈਕਟਰ ਕੋਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਉਸ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਬਿਆਨ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਦਸਤਖਤ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਕਲੈਕਟਰ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਲੈਕਟਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਹੁਕਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਖਾਸ ਜ਼ਮੀਨ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਉਪਾਅ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਕੰਸੋਲਿਡੇਸ਼ਨ ਆਫ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

(ਪੈਰਾ 10)

226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਵਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਤਲਬ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ: -

- (a) ਰਿਸਪੌਂਡੈਂਟ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 13 ਦਸੰਬਰ, 1985 ਦੇ ਅਪ੍ਰਗਟ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ;
- (b) ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਮਝੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ;
- (c) ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੱਕ, ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਅਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਨੁਸੂਚੀ P-3-
- (d) ਅਨੁਬੰਧ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਵ ਨੋਟਿਸਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ;
- (e) ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਿਵਲ MISC. ਸੰ. 1988 ਦਾ 5230

151 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਢੁਕਵੇਂ ਹੁਕਮਾਂ/ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਖੁਸ਼ ਹੋਵੇ:

- (i) ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਕੋਲ ਉਸ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਲਈ ਕੋਈ ਟਿਕਾਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਕੋਲ ਹੁਣ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ/ ਜਾਂ ਉੱਤੇ ਮਾਲਕੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

Joginder Singh and others v. Director, Consolidation of Holdings,
Punjab and others (G. R. Majithia, J.)

(ii) ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਪਟੇਦਾਰ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ।

(iii) ਇਹ ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸਿਵਲ MISC. ਸੰ. 1987 ਦਾ 2906

151 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਰਡਰ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਜਵਾਬ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸਿਵਲ MISC. ਸੰ. 1987 ਦਾ 2116

151 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ: -

- (i) ਇਸ ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਟੇਅ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰੋ, ਅਤੇ/ਜਾਂ।
- (ii) ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੀਜ਼ (ਜੋ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨਾਲ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ) ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ/ਜਾਂ।
- (iii) ਨਿਲਾਮੀ ਦੇ ਪੈਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ, ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਇਸ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਅਤੇ/ਜਾਂ।
- (iv) ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ/ਜਾਂ।
- (v) ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰੋ ਜੋ ਇਹ ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ।
- (vi) ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਨਿਲਾਮੀ ਨੂੰ ਰੋਕੋ (ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰ. 2.)।

ਇਸ ਲਈ, ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸਿਵਲ MISC. ਸੰ. 1987 ਦਾ 2371

151 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਨੁਬੰਧ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

-----1-----

ਸਿਵਲ MISC. ਸੰ. 1987 ਦਾ 2372

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 151 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨੌਥੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ (ਅਨੈਕਸਰ 'ਆਰ.ਟੀ. ਅਤੇ 'ਆਰ-8' ਅਤੇ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ 2 ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਰਪਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। 1986 ਦੀ ਲਿਖਤ ਸਿਵਲ

ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 564 ਅਤੇ 1987 ਦੀ ਸਿਵਲ ਸਿਸਟਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 2116, 1987 ਦੀ ਉਕਤ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਦੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ ' ਤੇ 25. ਅਜਿਹੇ ਅਗਲੇ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰੋ ਜੋ ਇਹ ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ।

ਪੀ ਕੇ ਪੱਲੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਏ.ਵੀ. ਪੱਲੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰੇਖਾ ਪੱਲੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ।

1. ਐਸ. ਵਿਮਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਲਈ।

ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਤੋਂ 26 ਲਈ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਧੂ ਤਿਵਾਤੀਆ, ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਨਿਰਣਾ

ਜੀਆਰ ਮਜੀਠੀਆ, ਜੇ.

(1) ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਹੋਲਡਿੰਗ (ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨ ਆਫ ਫਰੈਗਮੈਂਟੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1948 ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਫ ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਆਫ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

(2) ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਸੰਬੰਧ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦਾ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ (ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2) ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਰਸਲਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ। ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲਾਟ ਦੇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਲੇਜ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡਜ਼ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1961 (1961) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਾਲ 1956-57 ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਇੰਤਕਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਲੇਜ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡਜ਼ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(3) ਪਿੰਡ ਦੇ ਹੱਕ ਧਾਰਕਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਤੋਂ 6 ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਨੇ ਅਗਸਤ, 1985 ਵਿੱਚ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਫ ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਆਫ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਬਜ਼ਰ ਕਦੀਮ ਸੀ। ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਜੀਬ-ਉਲਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਖੇਵਟਦਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਮਾਲ ਅਸਟੇਟ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼; ਕਿ ਕੰਸੋਲਿਡੇਸ਼ਨ ਆਫ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕੋਲ ਇਹ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ; ਕਿ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ 25 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਲੇਜ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡਜ਼ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਚਿਤ ਉਪਾਅ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਸੀ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਜ਼ਮੀਨ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਕੋਲ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

(4) ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਤੋਂ 26 ਜੋ ਕਿ ਮਾਲਕ ਹਨ, ਨੇ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਖੇਵਟਦਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕਾਸ਼ਤ ਵਿੱਚ ਬੰਜਰ ਅਤੇ ਬੰਜਰ ਕਦੀਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਕਸੁਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਸ਼ਤ ਦੇ ਕਾਲਮ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੀ। ਮਲਕਾਨ (ਮਾਲਕਾਂ) ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਲਮ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬਿਲਾ ਲਗਾਨ ਬਵਾਜਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸਭ ਕਾ ਹਿਸੇਦਾਰੀ (ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ) ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਕਿ ਇਹ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਡਬਲਯੂ ਅਜੀਬ-ਉਲ-ਅਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵੰਡ ਕਰਨਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਦੇ ਏਕੀਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਦੋਂ ਮੁੜ ਵੰਡ ਅਤੇ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(5) ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ-ਜਵਾਬਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਰਪੰਚ ਰਾਹੀਂ 25 ਅਪ੍ਰੈਲ 1986 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਫ ਕੰਸੋਲਿਡੇਸ਼ਨ ਆਫ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸਰਪੰਚ, ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ "ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 147/1986 ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ, ਅਕਾਰ ਬਨਾਮ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਕੰਸੋਲਿਡੇਸ਼ਨ ਆਫ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼, ਪੰਜਾਬ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ 24 ਹੋਰ" ਦੁਆਰਾ ਏਕੀਕਰਨ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

(6) ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੰ: 3 ਤੋਂ 26 ਤੱਕ ਸੀ.ਐੱਮ. ਨੰ. 2116/87 ਰਾਹੀਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਸਟੇਅ ਆਰਡਰ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਮੰਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਸੀ.ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. ਨੰ. 147/1986 (supra) ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੀਵ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ।

Joginder Singh and others v. Director, Consolidation of Holdings,
Punjab and others (G. R. Majithia, J.)

(7) ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਸੀ.ਐਮ. ਨੰ: 2116/87 (ਸੁਪੀਰ) ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੱਕਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਪਰ ਦੋਸ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸਰਪੰਚ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ।

(8) ਸ੍ਰੀ ਪੀ ਕੇ ਪੱਲੀ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ: -

- (a) ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਕੋਲ ਗ੍ਰਾਮ ਸਾਂਝੀ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਇੱਕ ਵਾਰ ਗਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਕੋਲ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਵੰਡਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ;
- (b) ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 42 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਫ ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਆਫ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਮਾਂ-ਬੰਦ ਸੀ;
- (c) ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਭਾਵ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਾ; ਇਸ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

(9) ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਵਿਲੇਜ ਕਾਮਨ ਆਈ.ਐਂਡਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(ਜੀ) ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ: -

“2(ਜੀ) ‘ਸ਼ਾਮਲਤ ਦੇਹ’ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ-

- (1) ਅਬਾਦੀ ਦੇਹ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲਤ ਦੇਹ ਵਜੋਂ ਵਰਣਿਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ;
- (2) ਸ਼ਾਮਲਤ ਟਿੱਕਾ;
- (3) ਰੈਵੇਨਿਊ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲਤ ਤਰਫਾਂ, ਪੱਤੀਆਂ, ਪੰਨਾ ਅਤੇ ਥੋਲਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਣਿਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਜਾਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ;
- (4) ਅਬਾਦੀ ਦੇਹ ਜਾਂ ਗੋਰਾਹ ਦੇਹ ਅੰਦਰ ਗਲੀਆਂ, ਗਲੀਆਂ, ਖੇਡ ਦੇ ਮੈਦਾਨ, ਸਕੂਲ, ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਖੂਹ ਜਾਂ ਛੱਪੜ ਸਮੇਤ ਪਿੰਡ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਂ ਰਾਖਵੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ, ਅਤੇ
- (5) ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ 1 ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਜਿਸਨੂੰ 8 ਇਬਨਜ਼ਾਰ ਸੀ ਕਦੀਮ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਲੀਆ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ-

 - (i) * * *
 - (ii) ਨੂੰ ਅਰਧ-ਸਥਾਈ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ;
 - (iii) 26 ਜਨਵਰੀ, 1950 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜ਼ਮੀਂਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਾਸ਼ਤ ਅਧੀਨ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ;
 - (iv) 26 ਜਨਵਰੀ, 1950 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲਤ ਦੇਹ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ

Joginder Singh and others v. Director, Consolidation of Holdings,
Punjab and others (G. R. Majithia, J.)

ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰ ਤੋਂ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦ ਕੇ ਜਾਂ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਮਾਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵੈਧ ਡੀਡ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ ਵਿੱਚ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ;

- (v) ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਤਰਫ਼, ਪੱਤੀ, ਪੰਨਾ ਜਾਂ ਥੋਲਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਹਿੱਸੇ ਜਾਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮਾਲੀਆ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ;
- (vi) ਅਬਾਦੀ ਦੇਹ ਦੇ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਗੀਤਵਾਰ, ਬਾਰਾ, ਖਾਦ ਦੇ ਟੋਏ, ਮਕਾਨ ਜਾਂ ਕਾਟੋਜ ਉਦਯੋਗ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ;
- (vii) * * *
- (viii) ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ ਸੀ, ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਹਿ-ਸ਼ਹਿਰੀਕਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕਾਸ਼ਤ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 26 ਜਨਵਰੀ, 1950 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਜਾਂ
- (ix) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਪੂਜਾ ਸਥਾਨ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ;
- (ii) 'ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਕਾਨੂੰਨ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ-
 - (i) 1 ਨਵੰਬਰ, 1956 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਲੇਜ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡਜ਼ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1953 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ 1 ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ; ਜਾਂ

- (ii) ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿ 1 ਨਵੰਬਰ, 1956 ਤੋਂ ਠੀਕ ਪਹਿਲਾਂ, -
ਪਟਿਆਲਾ ਸਟੇਟ ਅਤੇ ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟਸ ਯੂਨੀਅਨ, ਪੈਪਸੂ ਵਿਲੇਜ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡਜ਼
(ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1954 ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ;
- (iii) 'ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ।

ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਰੈਵੇਨਿਊ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢ ਸਕੀਏ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਬੰਜਰ ਕਦੀਮ ਵਜੋਂ ਦਰਜਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਕਸੁਰਤਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਏਕੀਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਸਮੇਤ ਸਾਂਝੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਚੁਕਵੀਂ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਪ੍ਰੋ-ਰੇਟਾ ਕਟੌਤੀ ਲਗਾ ਕੇ ਮਾਲਕਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁੜ ਵੰਡਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

(10) ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਪ੍ਰੀਵੈਨਸ਼ਨ ਆਫ ਫ੍ਰੈਗਮੈਂਟੇਸ਼ਨ ਰੂਲਜ਼, 1949 ਦੇ ਨਿਯਮ 16(ii) ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: -

“ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਏਕੀਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਨਾਕਾਫੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਂਝੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 (ਸੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਪੂਲ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਖਵੀਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ (ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਮਾਲਕੀਅਤ ਦੇ ਅਬਾਦੀ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਤੋਂ ਰਾਖਵੇਂ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ) ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਹੋਣਗੇ। ਸੰਪੱਤੀ ਜਾਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਅਤੇ ਇਹ ਜੁਮਲਾ ਮਲਕਣ ਵਾ ਦਿਗਰ ਹਕਦਾਰੇਨ ਅਰਾਜ਼ੀ ਹਸਬ ਰਸਦ ਵਜੋਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਕਾਲਮ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਪਿੰਡ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਸਬੰਧਤ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀਆਂ ਆਮ ਲੋੜਾਂ ਅਤੇ ਲਾਭਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਂ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਆਮਦਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ?”

ਜੇਕਰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਟੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 16 (ii) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਰੈਵੇਨਿਊ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਏਕੀਕਰਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ: -

“ਮੈਂ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ 28 ਨਵੰਬਰ 1985 ਨੂੰ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਸੁਣਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਰਾਖਵੇਂ ਰੱਖ ਲਏ ਗਏ ਸਨ। ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਰਕਬਾ 1396 ਵਿੱਘੇ-7 ਬਿਸਵੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਬੰਜਰ ਅਤੇ ਬੰਜਰ ਕਦੀਮ ਸੀ ਅਤੇ ਖੇਤਦਾਰਾਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਸ਼ਤ ਕਾਲਮ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਇੰਦਰਾਜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਮਕਬੂਜ਼ਾ ਮਲਕਾਨ ਸੀ। ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਲਮ ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਬਿੱਲੋ ਲਗਾਨ ਮਵਾਜ਼ਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸਬਕਾ ਹਿਸਦਾਰੀ ਵਜੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਮੰਗੀ ਸਿੰਘ

Joginder Singh and others v. Director, Consolidation of Holdings,
Punjab and others (G. R. Majithia, J.)

ਆਦਿ ਸਮੇਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹੱਕਦਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੰਤਕਾਲ ਨੰ: 376, 514 ਅਤੇ 490 ਆਦਿ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਇੰਤਕਾਲ ਨੰਬਰ 386, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਵਿਲੇਜ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਜੀ) ਦੇ ਅੰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਵਾਲਾ 1977 ਪੀਐਲਜੇ 276 ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਨਾਂ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਖੇਤਰ ਸਾਂਝੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ (ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ) ਦਾ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਵੰਡਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ ਹਸਬ ਰਸਦ ਜ਼ਰ ਖੇਵਤ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਸ਼ਤ ਦੇ ਕਾਲਮ ਵਿੱਚ, ਇਸਨੂੰ ਮਕਬੂਜ਼ਾ ਮਲਕਾਨ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਮ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਉਹ ਖੇਤਰ ਜਿਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਾਂਝੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਵਿਲੇਜ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਜੀ) ਤਹਿਤ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਏਕੀਕਰਨ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਕੋਲ ਇਸ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ ਹਸਬ ਰਸਦ ਜ਼ਰ ਖੇਵਤ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਸ਼ਤ ਕਾਲਮ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

Joginder Singh and others v. Director, Consolidation of Holdings,
Punjab and others (G. II. Majithia, J.)

ਮਕਬੂਜ਼ਾ ਮਲਕਾਨ। ਇਕਸੁਰਤਾ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਕੋਲ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ ਹਸਬ ਰਸਦ ਜ਼ੇਰ ਖੇਵਤ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਘਿਰ-ਮੋਰੋਸਿਸ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇੰਤਕਾਲ ਨੰਬਰ 386 ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਥਾਰਟੀ ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕਾਈ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਕੁੱਲ ਰਕਬਾ 38 ਕਿੱਲੋ-18 ਮੀਟਰ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਲੈਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਕੀਮ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਪਵਿੱਤਰ ਹਨ। ਬਾਕੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ ਹਸਬ ਰਸਦ ਜ਼ੇਰ ਖੇਵਤ ਨੂੰ ਇਕਸੁਰੀਕਰਨ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਮਿਲੇ ਅਸਲ ਰਿਕਾਰਡ ਅਨੁਸਾਰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਲੀਆ ਰਿਕਾਰਡ ਇਕਸੁਰੀਕਰਨ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ ਹਸਬ ਰਸਦ ਜ਼ੇਰ ਖੇਵਤ ਹੋਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, 2283 K—16 M ਮਾਪਣ ਵਾਲਾ ਖੇਤਰ ਪਰ ਇਕਸਾਰਤਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਸਾਂਝੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, 1951-52 ਦੀ ਜਮਾਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲਿਆ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ। ਏਕੀਕਰਨ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੰਤਕਾਲ ਨੰਬਰ 386 ਮਿਤੀ 12 ਜੂਨ, 1956 ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਸਿਰਲੇਖ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਅਣਡਿੱਠ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ 'ਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਆਫ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖੋਜ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਫ ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਆਫ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬੰਜਰ ਅਤੇ ਬੰਜਰ ਕਦੀਮ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਲਟ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਖੇਵਟ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਜੋ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਗੰਭੀਰ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸੈਂਸਦ ਯਾਕੂਬ ਬਨਾਮ ਕੇ.ਐਸ. ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (1) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ

<1) A.I.E. 1964 S.C.
477.

Joginder Singh and others v. Director, Consolidation of Holdings,
P ' unjab and others (G. R. Majithia, J.)

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ, ਇਸ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਏ: -

“ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਮਾਣੀਕਰਣ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਖੋਜ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਮੰਨਣਯੋਗ ਅਤੇ ਭੌਤਿਕ ਸਬੂਤ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਅਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗ ਸਬੂਤ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਏ ਸਨ। ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਬਿਨਾਂ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਦੁਆਰਾ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ, ਸਾਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਰਿੱਟ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਸਬੂਤ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਣਉਚਿਤ ਖੋਜ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਨਾਕਾਫੀ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫੀ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਬਿੰਦੂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂਤਾ ਜਾਂ ਕਾਫੀਤਾ ਅਤੇ ਉਕਤ ਖੋਜ ਤੋਂ ਕੱਢੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਕਤ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਰਿੱਟ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਇਹਨਾਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ ਜੋ ਏਆਈ-ਟੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। 226 ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ [ਵੀਡੀ ਹਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਕਾਮਥ ਬਨਾਮ ਅਹਿਮਦ ਇਸ਼ਾਕ, 1955-1 ਐਸਸੀਆਰ 1104, : (ਐਸ) ਏਆਈਆਰ 1955 ਐਸਸੀ 233] ਨਗੋਂਦਰ ਨਾਥ ਬਨਾਮ ਕਾਮ. ਹਿਲਸ ਡਿਵੀਜ਼ਨ, 1958 SCR 1240: (AIR 1958 SC 398) ਅਤੇ ਕੌਸ਼ਲਿਆ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ.

ਬਚਿੱਤਰ ਸਿੰਘ, ਏਆਈਆਰ 1960 ਐਸਸੀ 1168।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਵੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਵਿਲੇਜ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11, ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਜਾਂ ਸਮਝੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਿਰਲੇਖ ਜਾਂ ਵਿਆਜ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਕਲੈਕਟਰ ਕੋਲ ਜ਼ਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਬਿਆਨ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਸਤਖਤ ਅਤੇ ਤਸਦੀਕ, ਅਤੇ ਕਲੈਕਟਰ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਲੈਕਟਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਹੁਕਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਮੀਨ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਉਪਾਅ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਕੰਸੋਲਿਡੇਸ਼ਨ ਆਫ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਚਾਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ

ਸਈਅਦ ਯਾਕੂਬ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ। ਸ੍ਰੀ ਪੱਲੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪੇਸ਼ਗੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(11) ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਫ ਕੰਸੋਲਿਡੇਸ਼ਨ ਆਫ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ (2) ਵਜੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸ੍ਰੀ ਪੱਲੀ ਦੀ ਅਗਲੀ ਪੇਸ਼ਗੀ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸੱਜੇ-ਧਾਰਕਾਂ ਨੇ ਏਕੀਕਰਨ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਕੀਮ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵੰਡ ਅਤੇ ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ (ਏਕੀਕਰਨ) ਦੇ ਨਿਯਮ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸੀਮਾ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਤੇ ਫ੍ਰੈਗਮੈਂਟੇਸ਼ਨ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਨਿਯਮ, 1949, ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ

ਹੁੰਦਾ।

(12) ਸ੍ਰੀ ਪੱਲੀ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਯੋਗ ਹੁਕਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ: -

- (i) ਨਰਿੰਦਰ ਨਾਥ ਸਚਦੇਵਾ ਬਨਾਮ ਭਜਨ ਲਾਇ (3)।
- (ii) ਪਿੰਡ ਸੇਰੋਹੀ ਬੀਹਾਲੀ ਦੀ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਬਨਾਮ ਹਰ ਲਾਈ (4)।
- (iii) ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਬਾਘਨ (5)।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਾਸਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ (ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼) ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅੱਗੇ ਝਗੜਾ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ/ਜਵਾਬਦਾਰ ਵਜੋਂ ਫਸਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤ ਤੋਂ ਸਾਲਾਨਾ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਜਾਇਦਾਦ ਇੱਕ ਸਾਲ ਲਈ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਪਿਰ ਬਣਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਲੋਕਸ ਸਟੈਂਡ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਰੈਜ਼ ਇੰਟੀਗਰਾ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ (ਨੇਕ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਡੀਸ਼ਨਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਆਫ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ) (6) ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਕੁਝ ਸਮਾਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ: -

“ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਿਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ

- (2) 1984 PLJ 222.
- (3.) 1982 PLJ 243.
- (4) T971 PLR 1009.
- (5) ਏਆਈਆਰ 1970 ਪੀ.ਬੀ. ਅਤੇ Hry. 93.
- (6) CWP 2820/1986 ਨੇ 12 ਅਗਸਤ 1986 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਜੋਂ ਫਸਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮਾਮਲਾ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ।

ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 2820/1986 (ਸੁਪੀਰ) ਵਿੱਚ, ਤੱਥ ਲਗਭਗ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਅਧੀਨ ਪਟੇਦਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਿੱਟ-ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਆਫ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵੰਡਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਮਾਲਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਜੋ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੱਟਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਸਹੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਤਰਕ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

(13) ApaiApartrifromi, ਇਹ, >tpetitioners1 ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਏਕੀਕਰਨ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਵਦੇਓ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਓਜ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ (7) ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ: -

“ਸਿੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਵਕੀਲ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਲਾ. ਸੀਵਿਥਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਖੋਸਲਾ, ਜੇ. ਦਾ ਦੂਜਾ ਹੁਕਮ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੀ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਕਲਾ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੀਵਿਥਾਨ ਦਾ 226 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਆਂ

Joginder Singh and others v. Director, Consolidation of Holdings,
Punjab and others (G. R. Majithia, J.)

ਦੇ ਵਿਗਾੜ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਹਰੇਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਖੋਸਲਾ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਹੁਕਮ ਨੇ ਜੇ. ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਖੋਸਲਾ, ਜੇ. ਨੇ ਦੂਜੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਸਨੇ ਸਿਰਫ ਉਹੀ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕੁਚਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਉਸਨੂੰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪਿਛਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਪੱਖ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕਿ ਦੂਜੀ ਅਰਜ਼ੀ ਖੋਸਲਾ, ਜੇ.

ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ, ਭਾਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਆਮ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਅਤੇ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

(7) ਏਆਈਆਰ 1963 ਐਸਸੀ 1909।

ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਪਿੰਡੀ ਪੋਟਸ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਜੇ. ਐੱਸ. ਸੇਖੋਂ, ਜੇ.)

ਅਦਾਲਤਾਂ/ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਤੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਤੀਜੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਗਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(14) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਲਈ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਮਿਲੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਲਾਮੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੱਕ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਬਜ਼ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਸੌਂਪਣਾ ਪਿਆ ਸੀ।

(15) ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

(16) 1987 ਦੇ CM ਨੰਬਰ 2372 ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ 1987 ਦੇ 2116, 2371 ਅਤੇ 2906 ਅਤੇ 1988 ਦੇ 5230 ਹੋਰ ਸੀ.ਐਮ. ਨੰ.

ਐਸ.ਸੀ.ਕੇ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ-ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁੱਕਦੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭਾਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ

ਜੈ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਜੇ.

ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਮੈਸਰਜ਼ ਪਿੰਡੀ ਪੋਟਸ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1988 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 1272

24 ਅਗਸਤ 1988

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ (1908 ਦਾ V)-ਓ. 6, ਆਰ.ਐਲ. 17 —ਫਰਮ ਨੇ ਮੈਨੇਜਰ ਰਾਹੀਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੀਤਾ—ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਵੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ—ਪਲੇਇੰਟ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ—ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਨੇ ਫਰਮ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸੋਧ—ਲੀਵ ਨੇ ਫਰਮ ਦੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਫਸਾਉਣ ਦੀ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ—ਅਗਵਾਈ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ—ਅਜਿਹੀ ਸੋਧ—ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਨਵਾਂ ਕਾਰਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। >

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਮੁਦਈ ਦਾ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਫਰਮ ਦੁਆਰਾ ਕਰਜ਼ਾ ਆਪਣੇ ਮੈਨੇਜਰ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰਜ਼ਾ ਫਰਮ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਫਰਮ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵਜੋਂ ਅਰਜ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਫਰਮ ਦੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸੋਧਾਂ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਫਰਮ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਦੁਆਰਾ ਕਰਜ਼ਾ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਨਵਾਂ ਕਾਰਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਜਾਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

(ਪੈਰਾ ੪)